

13 maj 2020

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Utbildningsnämnden

§ 26

UBN 2019/194

Motion – Elektronisk pornografiblockering i kommunala miljöer

Motion den 16 december 2019 av Esa Örmä (SD)

Beslut

Utbildningsnämnden noterar att kommunala och fristående huvudmän själva beslutar om det ska införas eventuell pornografiblockering i datanätverk utifrån sina bedömningar av behov samt att fristående skolverksamhet inte upphandlas. Med denna notering lämnas motionen över för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Ärendet

I motionen föreslås att Nacka kommun upphandlar och implementerar elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla kommunala skolor. I motionen föreslås också att Nacka kommun påtalar behovet av elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla skolor i kommunen med privat anordnare, och även inför krav på sådana lösningar i samband med alla kommande upphandlingar.

Utbildningsnämnden noterar att kommunala och fristående huvudmän själva beslutar om det ska införas eventuell pornografiblockering i datanätverk utifrån sina bedömningar av behov samt att fristående skolverksamhet inte upphandlas. Med denna notering lämnas motionen över för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 12 mars 2020

Bilaga. Motionen

Yrkanden

Monica Brohede Tellström (L) yrkade bifall till enhetens förslag.

Beslutsgång

Utbildningsnämnden beslutade i enlighet med Monica Brohede Tellströms yrkande.

Protokollsanteckningar

Andreas Brännström lät anteckna följande till protokollet för Moderaterna:

Det är tydligt att motionären vill barnen väl och de allra flesta politiker är nog ense om att barn skall värnas. Motionen som sådan är riktad till UBN som inte äger frågan vad gäller upphandling i kommunen utan det gör KS, men frågan aktualiseras när motionen är väckt.

Genom att koka ner frågan till ett porrfilter så görs frågan lättare än vad den de facto är.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

13 maj 2020

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Utbildningsnämnden

Enligt Elza Dunkels, internetforskare vid Umeås universitet, kan filtren göra mer skada än nytta.

– I forskning om hur porrfiltren fungerar i skolmiljö har det visat sig att det finns en tendens hos vuxna att lita för mycket på filtren. De invaggas i en falsk trygghet och blir inte lika aktiva i att ta upp frågor om hur man undviker oönskat innehåll. Risken är större att eleverna inte får det snacket med lärarna, säger hon.

Trots att filter installeras är risken stor att barn ändå kommer åt porr som inte har fastnat i filtret. Filtren kan också blockera annat innehåll än vad som är tänkt.

– När man gör tester av filtrena ser man att det finns en överrepresentation av att hbtq-information filtreras bort. Inte för att innehållet är pornografiskt utan för att det innehåller ord som till exempel "sexualitet". Att blockera den typen av information är ett slags ingrepp i barnens rättigheter.

SKR kommer även komma med råd till kommunerna hur man skall hantera frågan, vilket kommer bli intressant att följa.

Linnea Strömberg lät anteckna följande till protokollet för Centerpartiet:

Inget av motionens förslag faller inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Att skolan ska vara en trygg miljö för alla, fri från porr och våldsbejakande material är dock ett självklart mål.

Oavsett webbfilter eller inte så är nätet med allt dess innehåll tillgängligt för barn och unga via privata mobiler och datorer såväl på skoltid som på fritiden. Därför behöver undervisningen i skolan ge eleverna färdigheter i att kritiskt navigera och förhålla sig till alla typer av innehåll på nätet. Sex- och samlevnadsundervisningen bör till exempelvis rusta elever i frågor om samtycke och i att kritiskt kunna granska porrens budskap. Skolan behöver också på olika sätt samverka med föräldrar.

Under första halvan av 2020 kommer SKL presentera ett vägledande material gällande webbfilter i skolan, framtaget för att guida beslutsfattare i denna fråga. Vi väntar in detta underlag. Centerpartiet Nacka ser anledning att fortsätta se över frågan om en porrfri skola.

Martin Gunnesson lät anteckna följande till protokollet för Kristdemokraterna:

Att införa tekniska lösningar för att skydda barn från att komma i kontakt med pornografi är en svår uppgift. Ju svårare lösningarna skall vara att kringgå, desto klumpigare och mer begränsande blir de. Det finns också en risk att en teknisk lösning ger vuxenvärlden i en falsk övertygelse om att problemet därmed är hanterat.

Men Kristdemokraterna anser ändå att en enkel filtrering och framför allt en tydlig policy behövs. Om det så är en symbolisk markering, att åtminstone göra det svårare att komma över pornografi på skoldatorn, så är det en symbolisk markering vi skall göra. Vuxenvärlden och det offentliga skall agera normerande, och visa att vi anser att sådant inte hör hemma på våra skolor. Detta budskap kommer att höras, även hos ungdomar som sedan

Ordförandes signatur 	Justerandes signatur 	Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

13 maj 2020

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Utbildningsnämnden

avsiktligen kringgår blockeringen. En enkel filtrering kan också minimera riskerna att barn utsätts för sådant av misstag.

Anne Wetterlind (MP) lät anteckna följande till protokollet:

När det gäller implementering av digitala lösningar för pornografiblockering, så är det en fråga som många föräldrar är aktivt engagerade i. Alla elever i skolan har rätt till en trygg skolmiljö. Det innebär självfallet att inte exponeras för pornografi och annat oönskat material i förskolans och skolans digitala miljö. Skolans styrdokument samt arbetsmiljölag och diskrimineringslag innebär krav på skolans rektor och ytterst skolans huvudman att säkerställa en trygg miljö i skolan. I april 2018 röstade riksdagen emot ett förslag om att införa elektronisk pornografiblockering på datorer och nätverk som används i skolundervisning. Centerpartiet, som hade lagt fram förslaget, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet röstade för. De återstående rödgröna S och MP, Liberalerna och Sverigedemokraterna röstade emot, och Moderaterna lade ner sin röst. Erfarenheter visar att olika slags filter kan vara effektiva, men ingen teknisk lösning är heltäckande, och internet utvecklas hela tiden. Ett tekniskt filter får inte heller leda till mindre ansträngningar i arbetet att skapa ett kritiskt förhållningssätt hos varje lärare och elev i skolan. Filtrens effektivitet står inte heller i proportion till skolornas kostnad för att underhålla dem. Det måste finnas någon som är teknisk kunnig och kan kalibrera filtret, det är ett kontinuerligt och långsiktigt arbete. Miljöpartiet stödjer helhjärtat Valfärd skola: s arbete med att aktivt arbeta med att stödja en vuxennärvaro när digitala verktyg används, inte minst då i förskolan. När det gäller läsplattor för förskolebarn, då bör inte internet finnas på dessa utan endast ”appar” som är i linje med Skollagens och läroplanens intentioner. Nätet med allt dess innehåll är tillgängligt för barn och unga via privata mobiler även på fritiden. Därför behöver undervisningen i skolan ge eleverna färdigheter i att kritiskt navigera och förhålla sig till alla typer av innehåll på nätet, detta kan inte ske utan en aktiv vuxennärvaro. Skolan behöver också på olika sätt ha en aktiv dialog med vårdnadshavarna. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) håller på och tar fram vägledning om webbfilter och Nacka kommun håller samtidigt på med att ta fram en policy för hur inte bara skolan och förskolans personal utan också hur andra verksamheter kan hantera s.k. oönskat material på internet. Miljöpartiet kommer att fortsätta att ta en aktiv del i utvecklande av ett gemensamt policydokument och andra besläktade frågor som har att göra med att Nacka kommuns alla verksamheter ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Utbildningsnämnden

Motion – Elektronisk pornografiblockering i kommunala miljöer

Motion den 16 december 2019 av Esa Örmä (SD)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar att kommunala och fristående huvudmän själva beslutar om det ska införas eventuell pornografiblockering i datanätverk utifrån sina bedömningar av behov samt att fristående skolverksamhet inte upphandlas. Med denna notering lämnas motionen över för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att Nacka kommun upphandlar och implementerar elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla kommunala skolor. I motionen föreslås också att Nacka kommun påtalar behovet av elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla skolor i kommunen med privat anordnare, och även inför krav på sådana lösningar i samband med alla kommande upphandlingar.

Utbildningsnämnden noterar att kommunala och fristående huvudmän själva beslutar om det ska införas eventuell pornografiblockering i datanätverk utifrån sina bedömningar av behov samt att fristående skolverksamhet inte upphandlas. Med denna notering lämnas motionen över för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Förslagen i motionen

Följande förslag lämnas i motionen:

- att Nacka kommun upphandlar och implementerar elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla kommunala skolor
- att Nacka kommun påtalar behovet av elektroniska lösningar för pornografiblockering i alla datanätverk i alla skolor i kommunen med privat anordnare, och även inför krav på sådana lösningar i samband med alla kommande upphandlingar

Motionen återfinns i sin helhet i bilagan.

Bakgrund

Motionen bereds också av kommunstyrelsens verksamhetsutskott.

Utbildningsenhetens utredning och bedömning

Alla elever i skolan har rätt till en trygg skolmiljö. Det innebär att inte exponeras för pornografi i skolans digitala miljö.

Skolans styrdokument samt arbetsmiljölag och diskrimineringslag innebär krav på skolans rektor och ytterst skolans huvudman att säkerställa en trygg miljö i skolan och att utbildningen förmedlar och förankrar respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla former av kränkande behandling ska aktivt motverkas. När det gäller undervisningen så finns krav på att den ska omfatta såväl digitaliseringens möjligheter som hur man hanterar dess risker.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Rektor ansvarar för arbetsmiljön på skolan för elever och lärare. Ytterst ansvarig är arbetsgivaren, vilket enligt ansvarsfördelningen i Nacka kommun är kommunstyrelsen. Det senare innebär ett ansvar för att följa upp att arbetsmiljön i de kommunala skolorna är tillräckliga och att åtgärda om något inte fungerar som det ska.

Vidare innebär ansvarsfördelningen i Nacka kommun att kommunstyrelsen är ansvarig för frågor som avser elevernas vardag. Det innefattar exempelvis att bedöma om det finns ett behov av åtgärder gällande pornografiblockering som huvudmannen behöver genomföra för att skolan ska ha förutsättningar att klara sitt uppdrag. För de fristående skolorna i Nacka är det respektive fristående huvudman som ansvarar för detta. Utbildningsnämnden kan således inte ställa upp sådana krav på de fristående skolorna eller dess huvudmän så som motionären yrkar. Fristående skolors verksamhet upphandlas heller inte av kommunen, utan styrs av nationell lagstiftning och Skolinspektionens tillståndsgivning. Det är heller inte inom utbildningsnämndens befogenhet att fatta sådana beslut för de kommunala skolorna. När det gäller kontroller av om skolorna uppfyller kraven i regelverken för utbildningen är det den statliga skolinspektionen som ansvarar för detta.

Eftersom inget av motionens förslag faller inom utbildningsnämndens ansvarsområde, så föreslås att utbildningsnämnden noterar följande. Det är den kommunala respektive de fristående skolhuvudmännen som beslutar om elektronisk pornografiblockering utifrån sina bedömningar av sådana behov. Kommunen upphandlar vidare inte fristående

skolverksamhet. Förslaget till beslut innebär vidare att motionen i och med noteringen lämnas över för vidare beredning till kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser. Förslagen i motionen innebär ökade kostnader för implementering av digitala lösningar för pornografiblockering.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för barn. Utbildningsnämnden kan inte fatta beslut utanför sitt ansvarsområde, varför förslaget till beslut innebär att motionen i och med noteringen lämnas över till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Handlingar i ärendet

Motionen

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten